

КОРЕКЦІЙНА ПЕДАГОГІКА

Толкунова М.П.

студент,

Харківський національний педагогічний університет

імені Г.С. Сковороди

ВИКОРИСТАННЯ НЕТРАДИЦІЙНОГО МАЛЮВАННЯ В РОБОТІ З РОЗВИТКУ ДРІБНОЇ МОТОРИКИ У ДІТЕЙ ІЗ ЗНМ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Від народження до школи дитина проходить складний шлях розвитку рухів: від простих, в перші місяці життя, до складних автоматизованих рухів, якими є пересування, самообслуговування, творча діяльність. Все це дитина опановує саме в дошкільному віці. Поступове накопичення життєвого досвіду сприяє розширенню моторних можливостей дитини і позитивно впливає на її розвиток в цілому. Отже, порушення або відставання від норми у моторному розвитку, гальмує формування життєво важливих умінь. Особливо значимо дане твердження для дітей з мовленнєвими порушеннями.

Серед порушень мовленнєвого розвитку дітей дошкільного віку перше місце займає загальне недорозвинення мовлення (ЗНМ). ЗНМ, узагальнена назва різноманітних мовленнєвих порушень, об'єднує в себе низку симптомів. Традиційно виокремлюють мовленнєву симптоматику ЗНМ – недорозвинення всіх сторін мовлення (фонетичної, лексико-граматичної та синтаксичної) та немовленнєву – особливості розвитку психічних процесів, емоційної сфери, відставання та недорозвинення моторної сфери (загальної, дрібної артикуляційної моторики) [3; 4]. Прояви моторного недорозвинення у дітей з ЗНМ багатоваріантні, проте більшість дослідників (Гопіченко О., Рібцун Ю., Соботович Е., Тищенко В., Трофіменко Л. та інші) наголошують на значному відставанні розвитку дрібної моторики у цієї категорії дітей.

Розвиток дрібної моторики є важливим завданням для нормотипових дітей, вкрай важливим він стає для дітей з порушеннями розвитку. Все це обумовило наші пошуки щодо ефективних та гармонійних

прийомів та методів розвитку дрібної моторики у дітей дошкільного віку з ЗНМ.

У сучасних дослідженнях доводиться необхідність занять образотворчим мистецтвом для розумового, естетичного розвитку дітей дошкільного віку, розвитку графо-моторних навичок, узгодженої координованої дії «око-рука». У роботах Виготського Л., Запорожця О., Давидова В. та ін. [1] встановлено, що діти дошкільного віку здатні в процесі малювання, виділяти суттєві властивості предметів і явищ, встановлювати зв'язок між окремими явищами і виілювати їх в образній формі. При цьому формуються узагальнені засоби аналізу, синтезу, порівняння та зіставлення, розвивається вміння самостійно знаходити способи вирішення творчих завдань, вміння планувати свою діяльність, розкривається творчий потенціал. Це дозволяє в процесі розвитку дрібної моторики нам обрати образотворчу діяльність як рушійну, та таку, що комплексно впливає на дитину. Проте, діти із ЗНМ зазвичай не готові для того, щоб використовувати традиційні техніки малювання оскільки стан ручної моторики не відповідає умовам малювання. І вони, стикаючись з неуспішністю, часто відмовляються від подальших спроб. Звідси впливає необхідність пошуку нетрадиційних технік образотворчої діяльності.

Існує велика кількість засобів нетрадиційного малювання [2]. Умовно їх можна поділити за:

- засобом нанесення традиційного кольорового матеріалу: власним тілом (пальці, долоньки, ступні ніг); використання допоміжних засобів нанесення зображення (печатки, відбитки будь-яких предметів, ватними паличками, поролоном, м'ятим папером, дуттям через соломинку (кляксографія) тощо);

- видами кольорового матеріалу (малювання піною, сіллю, крейдою, пластиліном тощо);

- поверхнею, на якій дитина малює. Можна використовувати різноманітні існуючі поверхні (кам'янци, різноманітні упаковки, скло, тканину тощо) та спеціально підготовлені поверхні (мокрый папір, гратаж, цупкий матеріал тощо)

- технікою зображення (ниткографія, технологія Ебру, штампування, акватипія, набризки, плямографія, краплеграфія тощо).

В роботі може бути застосована одна або декілька технік нетрадиційного малювання в залежності від можливостей дитини та задуму композиції.

Використання засобів нетрадиційних технік малювання надає дитині, яка ще не опанувала традиційними засобами образотворчої діяльності, можливість створювати цілісне зображення; мотивує дитину до подальшого розвитку образотворчої діяльності; стимулює сенсорний розвиток дитини; розвиває уяву дитини; удосконалює просторові уявлення та орієнтири; розвиває дрібну моторику дитини.

На нашу думку, використання нетрадиційних технік малювання може стати високо вмотивованим видом діяльності для дітей будь-якого віку і рівня розвитку та сприятиме розвитку дрібної моторики. Ця робота надає можливість дитині почувати себе успішною. Проте, необхідно пам'ятати, що ці техніки стають в нагоді, як допоміжні засоби розвитку моторики і не замінюють в навчання дитини традиційних технік малювання.

Список використаних джерел:

1. Дуткевич Т.В. Дошкільна психологія. Київ : Центр навчальної літератури, 2020. 392 с.
2. Журавко Т.В., Нетрадиційні техніки малювання дітей дошкільного та молодшого шкільного віку: навчально-методичний посібник / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т ім. Павла Тичини. Умань : Візаві, 2020. 125 с.
3. Собонович Е.Ф., Андрусинин Л.Е. и др. Методика выявления речевых нарушений у детей и диагностика их готовности к школьному обучению. Київ : ПП «Компанія «Актуальна освіта», 1998. 127 с.
4. Тарасун В.В. Логодидактика. Київ : Вид. дім «Слово», 2011. 392 с.